

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

— Kiadóhivatal: —
— Kladó-Nyomda, —
— Nagykikindán. —

Egyesült „Kikindai Közlöny“ és „Felső Torontál“
— POLITIKAI LAP. —
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési díj:
Póstán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
Félévre 7 kor. Ne. yedévre 3 kor. 50 fillér.
Egy szám 12 fillér.

A tulipán kötelez.

A tulipán-kultusz bizonyára föllendíti a magyar iparnak egyik ágát: a porcellánipart. Ha más egyéb haszna is lesz, annál jobb.

A tulipán öt szirmu levelére ugyanannyi programpont van felírva. Szép, hangzatos jelszavak. Csakhogy úgy tessék nekünk, mintha ezeket a pontozatokat nyanyaz a kéz szerkesztette volna, amely a koalíció hirhedt feliratában „domborított“, még pedig olyan szerencsével, hogy abból mindenki mást értett, mint ami benne van.

Ilyenforma ez a tulipános kötelezőlevél is. A lappangó értelme egészen más, mint amit a szavak mondanak. Nézzük csak mindjárt az első pontot: — Tüntető állásfoglalás minden nemzeti eszme, mozgalom és törekvés mellett. Helyes. Ezt tulipán nélkül is aláírhatja minden magyar ember. Még az is, aki nem szeret — tüntetni. Csakhogy a nemzeti eszmék mellett való „mozgalmak“nak az a természetük, hogy nem maradnak tisztán csak társadalmi keretek között, hanem átcsapnak a politikai területekre is. Ott pedig aztán már minden nemzeti eszmével visszaélhet a — pártpolitika. A tulipán olyan jelvénynek súlyos, mint a kortesoll. Még aztán az a „nemzeti eszme“! Abba sok minden

olyasmit bele lehet gyömszelni, ami olykor nem is bele való.

Az egyetemi ifjak jó nagy része például a keresztmozgalmat is nemzeti eszmének tartja. Már most mit csináljon a tulipánjával az a fiatalember, aki különben tüzes jó magyar hazafi, de a keresztmozgalmat nem helyesli; holott a keresztvesztékek bizonyára számon fogják tőle kérni: — Kollega ur, a tulipán kötelez!

Vagy ime egy más példa. Az idegenhangzású családnevek megmagyarosítására irányuló mozgalom nem mai keletű, nem is politika. De bizonyára nemzeti mozgalom. Az előkelő kertésznek között ott látjuk pld. Wlassios Gyuláné nevét, akinek a férje miniszter korában rendeletet is adott ki, melyben a tanítókat és tanárokat idegen hangzású neveik megmagyarosítására buzdítja. Vajjon emlékezteti-e majd a férjét: — Oregem, a tulipán kötelez! . . . De menjünk tovább. A jelvényt Burger Lajos művész komponálta és Fischer nevű majolikagyáros készíti. Kötelezi-e ezeket az urakat a tulipán? Hiszen a névmagyarosítás eszméje: nemzeti eszme! Ha pedig akármi okból megmaradnak a régi nevük mellett: akkor nem lehetnek többé tulipános lovagok?

Elhunyt nagyjaink emlékének megörökítése rendszerint „nemzeti mozgalom“

keretében történik. Nemzeti adakozásból szobrot emelünk nekik. Már most, bár szívesen hordom a tulipánt s mégsem akarok például a Bartha Miklós szobrára adakozni: — hazaáruló vagyok-e? Viszont azt látom, hogy Szilágyi Deszónék még siremléke sincs, Jókai szobrára pedig mindössze negyven ezer koronát gyűjtöttek az elemi iskolás és gimnázista tanulók. Szabad-e ezen a jelenségen a tulipánkertben kissé szomorkodva eltűnődnöm és megkérdezni valamilyen tizezer hold tulipánt is természetesen kertészársamat: — „Gróf ur, nem gondolná, hogy a tulipán kötelez“ . . . Es, ha nem ad a Jókai emlékére egy fillért se, ugy-e ő azért igaz hazafi marad? Mert hát máskülönben a koalícióhoz tartozik. Ott pedig tudni való, hogy nem lehetnek mások, csakis patentírozott lelkes hazafiak. Amit ők akarnak, amit ők hirdetnek: az a priori már okvetlenül „nemzeti eszme“ lesz. Mert hiszen ők most kiválóan értenek ahhoz, hogy hogyan kell a saját osztályérdekeik bástyáit nemzeti színűre mázolni. Aki tehát feltűzi a tulipánt, attól megkövetelik, hogy szőröstül-bőröstül közéjük tartozzék, mert hiszen a tulipán kötelez s a nemzeti eszméknek ők, csakis egyedül ők a hordozói. Aki pedig nem tüntet a tulipánnal, az nem tartozván közéjük, eo ipso hazaáruló és mint

TÁRCZA.

Az álláspont.

(Dialog.)

Írta: Zöldi Márton.

▲ „Torontáli Közlöny“ eredeti tárczája.

Személyek:

Elza, medika } nővérek.
Vilma, felsőbb leány }

Vilma: Ez a drágaság hallatlan! Ma-holnap a kacska drágább lesz, mint a struccezmadar.

Elza: Nem ösmerem a struccezmadar árfolyamát, a kacska ára nem érdekel.

Vilma: Nem érdekel?

Elza: Csöppet sem. A kacsahús közönséges tápanyag.

Vilma: Közönséges? Te, ugy látszik, nem vagy kacsailag jól tájékozva. A kacsahús elsőrangú tápszer, mely nem annyira a mivelt, mint a gazdag családok asztalán. . .

Elza: Elsőrangú? Arról szó sem lehet, marhahusban, a tojásban, a tejben sokkal több a tápanyag. De hát mi közöd neked az élelmiszerek drágaságához?

Vilma: Mi közöm? Látszik, hogy medika vagy; látszik, hogy az ember téged csak akkor kezd érdekelni, ha beteg, ha köhög, ha az orrán jó vagy rosszindulatú csaganata van. Pedig az emberiség egész-

séges része is megérdemli, hogy foglal-kozzunk vele.

Elza: (gunyosan) Ah, te foglalkozol az emberiséggel? Ez egészen új dolog.

Vilma: Ellenkezőleg, ez nagyon régi dolog. A fiatal leányok mindig foglalkoztak az emberiséggel. Természetesen némi előszeretettel az emberiségnek bajuszt viselő részével.

Elza: Jó, de mi köze mindennek az élelmiszerek drágulásához?

Vilma: Mi köze? Te kétségbeejtően naiv vagy. Te Röntgen-sugarakkal dolgozol és nem látod a dolgok felszínét sem. Hát nem érte, nem érzed, hogy az emberiség sorsa elválaszthatatlanul függ össze az élelmiszerek drágulásával? Hogy mikor egy kofa hat koronát kér egy hizott kacsáért, akkor az embernek van oka felsikoltani, elájulni és hamut hinteni a fejére.

Elza: Mindenekelőtt figyelmeztetek, hogy az ájult ember nem képes hamut hinteni a fejére. Ez ellenkezik az ájulás kórisméjével. Másodszor pedig nem értem a te kacska elméletedet.

Vilma: No hát kifejtem mindjárt. Akármilyen elvontan, tudományosan, medikásan gondolkodol is, azt nem vonhatod kétségbe, hogy minden leány férjhez akar menni. Ez a vágy vele születik, mint a szeme, orra, füle.

Elza: Jó, tegyük fel.

Vilma: Nos, azt is tudni fogod a tudományos leírásokból, hogy a férjhezmenetelhez sok minden szükséges.

Elza: Főleg a férj!

Vilma: Igen, az is. De nem éppen ez a döntő fontosságú tényező.

Elza: Ezt nem értem.

Vilma: Pedig nagyon egyszerű. Olyan férfi ugyanis a ki a nőülés gondolatával meg tud barátkozni, aránylag elég sűrűn jelentkezik a természetben, de fájdalom, olyan férfi, aki nemcsak akar, de meg is tud nőülni, aránylag ritka.

Elza: Hogy érte ezt?

Vilma: Ugy, a hogy van, a hogy a jelenségeket látom, a hogy azok reám hatnak.

Elza: Kérlek, beszélj konkrétbb alakban.

Vilma: Jó. Tehát vegyük például az én esetemet. Négy udvarlóm van. Ösmered őket. Elég tisztoságos emberek s mint mondani szokás, jó családból valók. De a négy között csak egy van, aki komolyan merészel a házasságra gondolni.

Elza: Hát elég neked egy!

Vilma: Egyelőre mindenestre elég. De itt a bökkenő, mint Hamlet mondja. Attól kell tartanom, hogy ezt az egyet is vissza fogja riasztani az élelmiszerek drágulása.

Elza: Megint ez élelmiszerek?

Vilma: Megint és mindig. Ezen

ilyet „bojkottálni“ kell! Ide fog vezetni mihamar az egész tulipános mozgalom. Hiszen a koalíciók már ma is kéjes örömmel fenik a fogukat: — Majd meglátjuk, kik az igazi hazafiak! . . .

A tulipános zsákból a pártpolitika rozsdás szöge üti ki magát mindjárt az első kötelező pontnál. A többi négy is ilyenformán domborít.

A gyakorlatban majd sok minden olyasféle nyügöt fognak belemagyarítani egyesek, amik megkötik a szabad gondolkodást. Muszaj lesz jónak, helyesnek üdvösnek tartani mindazt, amit majd a tulipános vezérek annak tartanak Igaz, hogy hagyta egy kis kibuvó ajtót is. Eppen, mint a feliratban, itt is benn van egy pontban a „lehetőleg“. Lehetőleg pártoljuk a magyar ipart, magyar termékeket! Szóval a mágnás hölgyek ezentul is Bécsből, Párisból hozhatják toilletjeiket. A polgár asszonyok eddig se onnét hozatták, pedig még nem is volt tulipán a keblükön.

Valamivel több nyíltság, őszinteség és félre nem magyarázható határozottság kellene a feliratba . . . pardon tulipános ládába! Így, ahogy van: sok a rejtett fiókja, amelyekben kigyók leselkednek és bunkós botok vannak eldugva azok ellen, akik nem úgy értik a „nemzeti eszmékért“ való küzdelmet, ahogyan a koalíció vezéreinek és apró szájhóseinek tetszeni fog.

Nem tudjuk, hány jó magyar szépirodalmi művel fog ezentul több elfogyani a könyves boltok polczairól — pedig talán a tulipán a magyar irodalom pártolására is kötelezhetne — de azt előre is tudjuk, hogy a homályosan festett tulipános öt pont sok félreértésre fog alkalmat adni. Sok éretlen heczczelődésnek, személyeskedésnek és páros viaskodásnak lesz az okozója. Pedig szegény tulipán már erre nem is kötelez.

Végezetül pedig konstatálhatjuk,

a'apszik minden, a remény, a boldogság, a szenvedély. Az élelmiszer, vagy mint ti orvosok mondjátok, a tápanyag teremti és bontja a házasságot. Ha a férfi érzi, hogy nem tud a feleségének elegendő koszpénzt adni, akkor mentegődzve, csukló hangon és megtört szívrrel félreáll. Ezt a jelenséget a természet mindennap produkálja. Ez az a szabály, a mely alól nincs kivétel. Nekem tehát van okom remegni, kétségbeesni, hogy az élelmiszerek drágulása lesz az a szirt, a melyen reményeim hajója megfeneklik és alámerül.

Elza: Ugyan kérlek . . .

Vilma: Ez így van, édesem. Oh nekem nincsenek illuzióim. én realisan fogom fel az életet.

Elza: Hibásan fogod fel.

Vilma: Hibásan?

Elza: Ugy van. Az álláspontod hibás s ennél fogva . . .

Vilma: És miért hibás az álláspontom?

Elza: Mert ekzsztencziádat egy idegen férfiú keresetképességére alapítod.

Vilma: De hát mit tegyek?

Elza: Tedd a mit én teszek. Alapíts magadnak önálló, független társadalmi pozíciót, s akkor nem leszel rántalva arra, hogy egy férfi tartson el. Ellenkezőleg, ha így fordul a sorsod, esetleg te tarthatod el . . .

Vilma: Hogy én tartsam el a férjet? Köszönöm, abból nem kérek. Ezt átengedem a feminista apostoloknak. Ohó, van eszembe! Hisz ez a legnagyobb örültség, a mit a nő elkövethet. Teringgettét, anyáink sokkal okosabbak voltak. Azok azt mon-

hogy egy kis üzleti szaga is vagyona tulipán hazafiasságnak. Üzlet, üzlet, még pedig nem is rossz üzlet! A mágnás-hölgyek hamarosan belefáradtak abba a másik nagy nemzeti föllekesedésbe, hogy ékszereikkel dobálózzanak a haza oltára felé, hát megadóztatják a társadalmat a — koalíció czéljaira. Egy millió tulipános porcellán: egy millió korona. Ebből jut a porcellánkereskedőnek is és marad a koalíciónak is. Ugy-e hogy ez nem rossz számítás?!

Ilyesmire kötelez a tulipán . . .

A király manifesztuma.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Bécsi táviratok jelentik, hogy a király manifesztuma a választások elhalasztására vonatkozólag április 3-án fog megjelenni. E'őbb az volt a terv, hogy a király döntését egy, Fejérváry miniszterelnökhöz intézendő kéziratban fogja közölni a nemzettel, de újabb elhatározás szerint a király egyenesen a nemzethez intézi a döntésről szóló manifesztumot, amelyben hir szerint arról lesz szó, hogy a választásokat 1907 őszé előtt nem lehet megtartani, a béke és a rend megóvása teszi szükségessé.

Kereskedők, iparosok és parasztok.

A főváros kerületeiben külön pártot szerveznek a kereskedők és iparosok, az alföldön pedig megalakult a parasztpárt. Lehet ezeket a mozgalmakat komolyan venni, lehet lekicsinyelve megmosolyogni, egyet azonban minden esetre élénk módon bizonyítanak azt, hogy ugyancsak hamis nyomon járnak azok, akik a közjogi kérdéseket tolják előtérbe, holott a gazdasági és szociális reformok egy egész tömegének elütését várja legelső sorban a közvélemény.

Mégis csak lehetett tán valami a nagy Széchenyi Istvánnak abbeli felfogásában, hogy jó lesz nekünk mindenekelőtt gazdaságilag megerősödni, vagyona tenni szert, mert csak ezen az uton

dották a férjnek: tessék kinlódni, bajlódni, tessék alkotni, szerezni, mi majd segítünk elkölteni. Punktum. Ez az egyetlen okos álláspont, mit a nő a társadalomban elfoglalhat.

Elza: Pfuj, Vilma! Tudod e, hová vezet ez az álláspont végső következményeiben?

Vilma: Nem tudom, de nem is vagyok kíváncsi rá.

Elza: No hát én megmondom. Ez az álláspont a nő a háremhölgy színvonalára süllyeszti le, olyan nőnek a színvonalára, akiben nincs etikai érték, értelmi tartalom, a ki . . .

Vilma: Megállj! . . . Háremhölgy. . . Lássuk csak . . . Én nem is találok olyan borzasztónak.

Elza: Mit mondasz?

Vilma: Csak értsük meg egymást. Abba én sem tudnék beleegyezni, hogy egy férfi szívére osztozzam. Az kellemetlen, lealázó, s hozzá nagyon komplikált. De érts meg Ha, természet, egy szultán olyan háremet tartana, amelyben csak egyetlenegy háremhölgy van s ha ez a szultán udvariasan felszólítana, hogy ezt az állást, mely esetleg nyugdíjjal vagy végkielégítéssel van összekötve, foglaljam el . . .

Elza: Elfogadnád?

Vilma: (Vállát vonogatva.) Az állást talán nem, de az álláspontot minden esetre.

Elza: Hallod, te borzasztó vagy!

Vilma: Dehogy. Csak van álláspontom!

érheti el ez a nemzet a politikai függetlenséget is Hanem ezt a koalíció úgy látszik, sehogyse képes megérteni.

Nos hát igen, a hazafiúi lelkesedés szép dolog, magasztos dolog, de akinek a gyomra korog, az tudja isten rendszere szerint inkább gondol egy darab kenyérre, sem mint a hazafiasságra. Ezidő szerint pedig sokan vannak Magyarországon a korgó gyomrúak, oh irtózatosan sokan vannak és bármily különösen haugzik is, még olyan emberek is akadnak, akik, ha három koronára tesznek szert, nem koalíciós porcellán-tulipánt vesznek rajta Fischernél, a bécsi utcában, hanem betevő falatot.

Iparos, kereskedő, paraszt, mind-megannyi nyomorog. Szó sincs róla, akad köztük kivételesen olyan is, aki a mindennapi kenyere mellé osztrigát eszik, meg fácskát és pezsgőt iszik. de az átlag a legszomorúbb anyagi viszonyokkal küzdök. Hát ki csudálkoznék rajta, ha ezek aztán nem a koalíciót és a hazát éljenzik, hanem kétségbeesetten azt kiabálják:

— Békét és rendet akarunk, hogy megélhessünk!

Ami a legnagyobb arcátlanság, sőt hazaáruló gázság tőlük. Mert, hogy mer valaki békét és rendet óhajtani, ha egyszer a koalíció azt mondja, hogy nem béke és rend kell, hanem örvöngés és felfordultság, hepcziáskodás? Hogy kereskedő és iparos tönkre megy? Hát hadd menjen! Mit törődik azzal a koalíció? Hogy a gazdasági krízis egymásután veri le a lábukról az embereket és félelmetes módon kezd ráneheznedni az egész magyar társadalomra? Hát üsse kő az egész magyar társadalmat, de azért történnie mégis csak annak szabad, amit a koalíció akar. Hát mit is akar a koalíció? Hja, ha ő azt határozottan tudná! Egyelőre csak lármát, botrányt, anarchiát akar, no még egy kis kormányrajutást.

Ha a koalíció latifundiumos urai, akik ma azt hiszik, hogy ők az egész országnak az urai is, higgadt észszel tudnák mérlegelni a dolgokat, lehetetlen volna észre nem venniök, hogy a kereskedők, iparosok és parasztok szervezkedése mögött máris ott rejlik egy nagy hadüzenet velük szemben Iparosok, kereskedők és parasztok egyaránt sóvárogják azokat a reformokat, melyek nekik a haladást jelentik. És iparosok, kereskedők meg parasztok egyaránt tudják, hogy kik is hát azok, akik a reformoknak utját akarják állani. Hát nem érzik vajjon a koalíciós urak, hogy az a most szervezkedő tábor el fogja őket söpörni, ha ócska dárdáikat keresztbe téve akarnak elébe állani, hogy feltartóztassák haladásának útjában?

Ma talán még össze lehet egyeztetni minden társadalmi osztály érdekeit minden megrázkodás és összeütközés nélkül. De ki tudja, hogy néhány hét múltán nem lesz-e erre későn? Azon nem lehet vitatkozni, hogy a dolgozó embereknek a kenyér, a megélhetés után való törekvése feltétlenül jogosult. Eszeveszett, aki az éhes emberek kétségbeesését még fokozni is akarja. Azoknak az embereknek béke kell és rend kell. Ezt a békét, ezt a rendet meg kell teremteni.

Hát félre az utból békerontók! Az ország dolgozni akar!

Arról pedig ne is akarjanak többé beszélni, hogy az ő táborukban van az egész nemzet. Mert ime: a kereskedők, iparosok és parasztok nincsenek ott. Azonfelül a munkások sincsenek ott. Avagy a mágnás és gentry jelenti e hát a nemzetet?

HIREK.

Névtelen levelek.

Olvastuk egyszer, hogy egy vidéki városban öngyilkos lett valaki, mert nem bírta ki a hározot, megakart szabadulni azoktól az emberektől, a kik siettek részvétüket kifejezni akkor, a mikor lelkét a szenvedés marta és siettek újra névtelen levelet írni akkor, mikor a részvét szava valamennyire megnyugtatta a felzaklatott embert.

Jágó urat jól ismerjük. Minden városban van belőlük elég. Tisztességes orcával járnak s szinte művészek a látszó becsületben. De mihelyt rombolni lehet, olyan lelketlenséggel törnek be a familiákba, hogy az ember ilyenkor tud megszeretni egy okatlan állatot. Ilyenkor tudok annyi szeretettel nézni a kutyámra. Mert abban csiszoltabb a hűség ezerszer, mint Jágóban. A kutyámban van annyi bátorság, hogy a kit nem szeret, beharap a czombjába. Jágó azonban, a ki ember, elbujik egy névtelen levélben, orvul harap.

Betolakodik a családi szentélybe. Itt nagyon szereti a talajt. Mert a nő megvédése a legnehezebb szerep a világon. Mihelyt védik, már azt mondják: Ahán! nem zörög a haraszt hiába. A védtelen asszony alig mer kilépni a küzdőterre: fel, hogy botrány lesz a dologból. A legokosabb a mit tehet, elteszi a levelet, hátha egyszer kiderül a vádaskodó, lelketlen.

Lehet a megvádolt asszony lelke olyan mint a friss tollu fehér galambé. A vád ott sajog a lelkében. Miud ez ellen mit tehetünk? Jágók mindig lesznek, névtelen leveleket mindig fognak írni. Minél több olvasója lesz, annál többet. Mihelyt azonban az emberek tűzbe dobnak minden olyan levelet, melynek írója nem merete oda írni a nevét, a névtelen levelek írói megcsappannak. Büntessük meg őket azzal, hogy leveleiket összetépve azokat eméssze meg a tűz. Mihelyt nem reagál az érzékenykedés a galád rágalmakra, a névtelen levélírók befogják látni, hogy sokkal nehezebb és férfiasabb a mások családi boldogságát megőrizni, mint ezt nyomorultan, gyáván szétadni.

Ha pedig annyira alacsony ez a társadalom, hogy mindezek után akad névtelen levélíró, a ki erkölcsi alap híján névtelen leveleket ír, ha megtudjuk üzemleit, közzsítsuk ki a tisztességes emberek sorából, mert az ilyen ember nem az Gyilkos, a ki mint a tolvaj sötétben jár.

— **Kitüntetett főrabbi.** A király dr. Klein Móricz nagybecskereki főrabbinak a közügy terén szerzett érdemei elismerésül a Lipótrend lovagkeresztjét adományozta.

— **Szentszéki ülés.** A gör. kel. szerb egyház szentszéke holnap d. e. 10 órakor Letits György dr. püspök elnöklése alatt ülést tart, melyen a nagygyűlésen megválasztott új tagok leteszik az esküt.

— **Zászlószentelés.** A magyarpadói polgári és gazdakör folyó ápril hó 16-án d. e. 10 órakor zászlószentelési ünnepélyt rendez. A zászlószentelés és átadás után d. u. 5 órakor az áll. isk. helyiségében a kör diszgyűlést tart, melyen az elnöki megnyitót R á z u s József áll. isk. igazgató mondja el. Lesz azonkívül ének, szavalat. Érdekes pontja lesz a diszgyűlésnek I s p á n o v i t s Sándor fővárosi polgári isk. tanár előadása a fiun népéletből és finuországi ismertetése. Este 9 órakor ugyancsak az állami iskola helyiségeiben táncmulatság lesz, melyre a belépőjegy

személyenként 1 korona. Az érdekes ünnepélyre a résztvevni óhajtok figyelmét felhívjuk.

— **Vallásos estély.** A keresztyén női szövetség által folyó hó 5-én a nemzeti szálló nagytermében rendezendő nagyarányú szeretetvendégséggel egybekötött vallásos estély iránt általános érdeklődés mutatkozik. — Ertesülésünk szerint a rendezőség mindent elkövet, hogy az érdeklődő közönség igényeit minden tekintetben kielégítse. — Az estély műsora felöleli a szellemi művészet minden oldalát, — A műsor után kellemes szórakozást ígér a tervbe vett szeretetvendégség, mely alkalommal a szövetség tagjai a megfelelően átalakított nagyteremben, a megjelent közönségnek teát szolgálnak fel.

— **Rehabilitált iparos.** Nagy feltűnést keltett annak idején az a lapunkban szelveztetett eset, amidőn több helybeli mézárósnál elkövetett bűrlapások miatt Franczuzski Dusan a rendőrség által letartóztatván, a vizsgálát során azt vallotta, hogy az általa lopott bőröket Fodor Péter helybeli tekintélyes iparosnak adta el, minek következtében a bűnvádi eljárás utóbbi ellenében is orgazdaság gyanuja miatt folyamatba tétetett.

Ezen ügyben a helybeli királyi törvényszék előtt folyó hó 27-én megtartott főtárgyalás során azonban kiderült Fodor Péternek teljes ártatlansága, amennyiben bebizonyult, hogy Fodor Franczuzskitól oly körülmények között vette a bőröket, melyeknél fogva még csak nem is gyaníthatta azt, hogy azok jogtalan uton kerültek hozzá.

A királyi törvényszék ennek következtében Fodor Pétert a vád alól felmentette, míg Franczuzski Dusan kétévi fegyházra ítéltetett el. Az ítélet jogerőre emelkedett, mert abba az összes felek és kir. ügyész is megnyugodott.

Midőn az ezen ügyben megtartott főtárgyalás eredményét örömmel regisztráljuk, teszük azt egyrészt azért, mert lapunk hozta annak idején ezt a Fodor Péterre nézve igen kellemetlen esetet a nyilvánosság elé, másrészt pedig azért is említjük fel újra az esetet, mert első sorban mi örülünk azon, hogy ez ügyben Fodor Péter ártatlansága a bíróság ítélete által is sankcionáltatott és ezáltal teljesen rehabilitáltatott.

— **Vakok felvétele.** A vakok szegedi képző és foglalkoztató intézetében a jövő 1906—1907. iskolaév kezdetével 4 ingyenes és 10 félingyenes hely lesz betöltendő. Ezen helyekre vallás és nemre való különbség nélkül oly 12—24 éves vak egyének vétetnek fel, kik a vakágon kívül egyéb testi vagy szellemi fogyatkozásban nem szenvednek. A 4 ingyenes helyre csakis csongrádvármegyei illetőségűek pályázhatnak, pályázati kérvényeiket Csongrád vármegye alispáni hivatalához intézve az intézet vezetőségénél kell benyújtani. A félingyenes helyre szóló pályázati kérvények az alföldi vakokat gyámolító egyesület elnökségéhez intézendők és ugyanott mielőbb, de legkésőbb május hó 1-ig benyújtandók. Az intézet vezetősége a felvételi szabályzatot és a felvételhez szükséges nyomtatványokat kívánatra az érdekelteknek megküldi.

— **A vakok iparczikkei.** Hazai iparunk pártolásáról sokat beszélünk, de keveset teszünk érdekében. Meghallgatjuk szívesen a magyar készítmények dícséretét, végezetül mégis külföldit vásárolunk s mert olcsóbb eltekintünk annak jó és tartósságáról. Így vagyunk a vakok készítményeivel is. A külföldnek milliókat juttatunk kosár és keféruikért, míg itthon törekvő szorgalommal és kitartó munkássággal hazai vakjaink ugyanazon árukat jobban, tartósabban, szebben előállítják, sajnos a közönség számbavehető érdeklődése nélkül. A vakok szegedi képző és foglalkoztató intézete beküldötte hozzánk kosár és keférukról szóló jegyzékét, elámulunk, hogy ezen sorssujtott szerencsétlenek mennyi minden elképzelhető árut képesek előállítani s emellett olyan olcsó áron,

hogy méltán ajánlhatunk a közönség figyelmébe. Támogassuk ezen emberbaráti ügyet azért, hogy csak oly kefe és kosárárút tőrünk házuknál, melyet vakok készítenek. A vakok szegedi intézetének vezetősége készséggel küld árjegyzéket bárkinek és mindennemű árurendelést pontossággal teljesít.

— **50.000 sima szállóvessző a legjobb bor- és csemege fajokból u. m. rizling, oportó, kövi dinka, fehér és vörös chasselas, passatutti szegedi portugezi, otello stb, jutányosan kaphatók Sz o n t a g h Húgó k. törvényszéki bíró helybeli szállókertjében.**

— **Munkás sztrájk.** A Délvidék három legnagyobb megyéjében, Csongrád, Torontál- és Bácsmegyékben hirtelen nagyobb arányu mezei munkássztrájk ütött ki. Több uradalom munkásai és béresei sztrájkba állottak s ezekben az uradalmakban teljesen szünetel mindenféle munka. Tegnap délig Törökkanizsán, Tizsaszentmiklóson, Padén, Járován és Oroszlámos községekben mondták ki a mezei munkások és a béresek az általános sztrájkot.

Tallian Béla törökkanizsai uradalmán kétszáz munkás és béres szüntette be a munkát, Csóka községben nyolcszázal több mezei munkás mondotta ki a sztrájkot.

A sztrájk egyelőre passzív jellegű, a hatóságok azonban előre gondoskodtak az esetleges összeütközés megakadályozásáról s a második számú csendőrkörletből 150 csendőrt rendeltek ki sürgősen a sztrájk területére.

— **Tájékoztató.** Lapunk, mely eddig a Kasztory-féle házban lévő M i l e n k o v i t s S. nyomdában készült, a mai naptól fogva a Jung házban lévő K i a d ó i - N y o m d á b a n fog nyomtatni.

— **A Torontáli Közlönyre 1906. április hó 1-én új előfizetést nyitunk — Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése márczius 31-én lejárt, arra kérjük, hogy az előfizetést mielőbb ujítsák meg, nehogy a lap küldése fennakadást szenvedjen.**

— **Köszönetnyilvánítás.** A „Humanitás“ jótékony négyesület által folyó márczius hó 24-én megtartott jótékony-célú műkedvelői színelőadásban közreműködött: Incze Mária, Zziros Lajosné, Reitter Edith, Krausz Izabella, Stassik Melánia, Roth Etelka, Szontágh Sárka, Zsiros Eszter hölgyeknek, — dr. Eördögh Arpad, dr. Zsiros Zoltán, Kovács Sándor, Vigh Dezső, Dús Jenő, dr. Stefan József uraknak, — a szindarab rendezéséért pedig: dr. Türk Marcell és Kovács Sándor uraknak, kik az elért sikerben mindnyájan egyformán részesek, ez úton is hálás köszönetet mond Stassik Lászlóné elnök.

IRODALOM.

Fehér regény levelekben. Irta: Gömbösné Galamb Margit. Rendkívül finom kiadásban s épp oly előkelő tartalommal jelent meg egy regény a husvétü könyvpiaccon. A mű írója Gömbösné Galamb Margit, kinek választékos irálya mindnyájunk előtt ismeretes; irodalmunkban e mű megírásánál egy nagy hűzgapótó munkát bocsájtott közre, megbecsülhetetlen szolgálatot téve hazánkban annak a fiatalágnak, a mely szellemileg megérett a magasabb stílus és a szív életének megértésére.

Fiatallányok számára készült ez a regény, a fiatalágot meghaladottak közül

pedig mindazoknak, a kiknek lelke — mint a hogyan a szerző írja — szívesen fogadja be a fehérséget.

Tartalma lélekemelő, meseszövése pedig kiváló, elsőrendű munka. Kidoigazolásában nemcsak gyönyörködik az olvasó, hanem megeléged benne a levélírás adies és kényes művészetét is. Az a tizenhatszáz bájós levél, a mely a regény tárgyát viszi, nagy lelki kincssekkel gazdag leányéletnek olyan közvetlen értékes megnyilatkozása, hogy végiglapozván a könyvet, utána olyan jóleső érzés fogja el, hogy önkénytelenül is éreznünk kell, miszerint: lelkiekben ez által mi is gazdagabbak lettünk.

Tudjuk előre, hogy Gömbösné Galamb Margit nem hiába vette annyi szeretettel tollára ezt a fehér regényt, mert a nagyközönség meg fogja érteni és szeretettel fogadja épp úgy, mint az író eddigi munkáit, mik tudvalevőleg rövid idő alatt nemcsak hogy egészen elfogytak, hanem azokat valóságos elkapkodták.

A mű rendkívüli elegáns és stilszerű kiállításban, izléses kötésben jelent meg — a szerző aroképével díszítve — s nemcsak mint olvasmány, hanem mint értékes ajándékkönyv is ajánlható, és bizonyára ez értékes munkával örvendetes meglepetést szerzünk a fiatal magyar hölgyközönségnek. Kiadója Ifj. Nagel Ottó Budapesten. (Muzseumkörút 2.) Ára füzve 3 korona, díszes kötésben 5 korona. Kapható minden könyvkereskedésben.

Közgazdaság.

A Triesti Általános biztosító Társaság (Assicurazioni Generali)

f. é. márczius hó 17-én tartott 74-ik közgyűlésen terjesztettek be az 1905 évi mérlegek.

Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1905 december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 771 979,007 korona és 54 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 35 489,533 korona és 24 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 18 739,255 korona 97 fill.-rel 209,076,662 korona 98 fillérre emelkedett.

A tűzbiztosítási ágban, beleértve a betörés-lopás elleni és tükörüvegbiztosítást a díjbevétel 14,429,413,117 korona biztosítási összeg után 23,671,911 korona 75 fillér volt, miből 8 903,497 korona 38 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 14 768,414 korona 37 fillérre rugott, mely összegből 10,464,043 korona 40 fillér mint díjtartalék minden teherrel menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 94,667,902 korona 96 fillér.

A szállítványbiztosítási ágban a díjbevétel kitétt 3,833,502 korona 39 fillér, mely a viszontbiztosítások levonása után 1,552,290 korona 37 fillérre rugott.

Károkkért a társaság 1905-ben 30,285,711 korona 02 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 827,976,227 korona és 40 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki.

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 26,999,096 korona 73 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 5,250,000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyam ingadozására alakított tartalék, mely a 3,729,624 korona 27 fillér külön tartalékkal együtt 19,206,875 korona 73 fillérre emelkedett, továbbá felemlítendő a 160,000 koronára rugó kétéves követelések tartaléka és az 911,110 korona 50 fillérnyi ingatlan tartalék. Ezekon kívül fennáll még egy 1,471,110 korona 50 fillért kitevő tartalék, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítsse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az idei átváltások folytán 247,497,914 korona 42 fillérről 270,052,078 korona 64 fillérre emelkedtek, melyek

következőképen vannak elhelyezve.

1. Ingatl. és jelz. követlsek 43,258,594 k. 47f.
2. Életbizt. kötvényekre adott kölcsönök . 21,221,765 „ 52,,
3. Letéteményezett érték-papírokra adott kölcs. 1,354,419 „ —,,
4. Értékpapírok . . . 185,300,903 „ 34,,
5. Tárca váltók . . . 707,151 „ 55,,
6. A részvényesek bizt. adóslevelei . . . 7,350,000 „ —,,
7. Bankoknál levő rendelkez. álló követelsek készpénz és az intézkövet. a hitelezők követ. levonásával . 10,859,244 „ 76,,

Összesen: 270 052,078 k. 64f.

Ezen értékekből 58,5 millió korona magyar értékekre esik.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

KEMÉNY JÁNOS.

— A nagyikindai járás főszolgabirájától. —

241 szám.

1.—1906.

Pályázat.

Tiszahegyes községében üresedésben levő községi irnok-i állásra pályázat van hirdelve.

Javadalmazás: 800 korona fizetés és 30 útiátalány.

Pályázók szabályszerű képesítési okmánnyal és eddigi alkalmazást igazoló bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket folyó évi április hó 17-ig a nagyikindai szolgabirosnál nyújtsák be.

Jegyzői oklevéllel bírók előnyben részesülnek.

Nagyikinnán, 1906. márczius hó 7-én.

Nagyikindai szolgabiroi hivatal.

Meghívás.

A „Nagyikindai kerületi betegsegélyző pénztár“ 1906 év Április hó 1-én (Vasárnap), délután 2 órakor Nagyikinnán, az ipartestületi ház nagytermében

XII. rendes évi közgyűlését

tartja, melyre az 1891. XIV. t. cz. 38 §-a értelmében megválasztott közgyűlési kiküldöttek tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat:

- 1.) Az igazgatóság jelentése a

pénztár 1905. évi működéséről, a felügyelő bizottságnak az 1905 évi mérleg és forgalmi kimutatásra vonatkozó jelentése a zárszámadás és mérleg-számla feletti határozathozatal, valamint a felmentvény és tartaléktöke magassága iránti határozat.

2.) A felügyelő bizottság és választott bíróság megválasztása.

3.) Netán beérkezendő indítványok.

4.) A jegyzőkönyv hitelesítésére 4 közgyűlési tag kiküldése.

Nagyikinnán 1906. évi márczius hó 18-án.

Spolárich Zsigmond **Bogdán Márko**
pénztári titkár. igazg. elnök.

Jegyzet: a) A közgyűlésen az 1891. XIV. t. cz. értelmében csak a megválasztott közgyűlési kiküldöttek jelenhetnek meg.

b) Szavazati joggal bírnak a kerületenként megválasztott kiküldött munkaadók és alkalmazottak.

c) Csak azon indítványok vétetnek figyelembe, a melyek a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal írásban adatkak be az igazgatósághoz.

d) A közgyűlés határozatképes ha a kiküldöttek egyharmada jelen van.

e) Ellenkezben a közgyűlés 2 nap mulva, ugyanazon tárgyakra nézve, ugyanazon helyen, a megjelentek számára való tekintet nélkül fog megtartatni és jelen tárgyakra nézve végérvényesen határozat hozatni.

53 szám. 1906 végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a billédi kir. járásbíróságnak 1906 évi V. 31/1 számú végzése következtében Dr. Ferch József zombolyai ügyvéd által képviselt Zombolyai népbank részvény társaság javára Vuchetich József csenei lakos ellen 7300 kor. — fill. s jár erejéig 1906 évi február hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 676 kor. becsült következő ingóságok u. m. különféle szobabútorok nyilvános arverésen eladottnak.

Mely arverésnek a billédi kir. járásbíróság 1906 évi V. 31/2 számú végzése folytán 7300 kor. — fill. tőkekövetelés, ennek 1905 évi okt. hó 18 napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 267 kor. 92 fill.-ben bírólággal már megállapított költségek erejéig Csene községben alperes lakásán leendő megtartására 1906 évi Április hó 9-ik napján ó. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is ol fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen arverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Billéden 1906 évi márc. hó 24-én.

Szecső Lajos
kir. bir. végrehajtó.

Triesti Általános Biztosító Társaság

(ASSICURAZIONI GENERALI)

Budapest, V., Dorottya-utca 10. szám.

A „Közgazdaság“ rovatban közöljük a Triesti Általános Biztosító Társaság a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, a ki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítvány-, üveg-, betöréses lopás- és harangtörés és repedés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a „Magyar jég- és viszontbiztosító r-t., valamint baleset elleni biztosításokat az „Első o. általános baleset ellen biztosító társaság“ számára.

A nagyikindai főügynökség
Bogdán Markó,